

В якості висновка зазначимо, що модернізацію підприємств сільського господарства слід розглядати в сукупності із проблемами розвитку територій на основі самоврядування. В процесах створення ОТГ ми вбачаємо утворювальний потенціал, однак пропонуємо диференційовано використовувати принципи демократії і добровільності, фактично виключивши їх на етапі формування оптимального складу ОТГ. Місце демократії ми вбачаємо у вирішенні проблем «центр-периферія» в рамках ОТГ.

Література.

1. Larina T. Tendencies and Directions of Technological Development in the Ukrainian Agribusiness / T. Larina // Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe. – (6) 10. – 2016. – P. 42-49.

2. Децентралізація влади: як зберегти успішність в умовах нових викликів – Аналітична доповідь [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/public/File/Dopovid%20Decentralization.pdf>

3. Зубач Л. Чи подбають про себе об'єднані громади [Електронний ресурс] / Л. Зубач // Економічна правда. – Режим доступу: <https://www.epravda.com.ua/columns/2018/05/31/637315/>

4. Ларіна Т.Ф. Стратегічне управління техніко-технологічним оновленням аграрних підприємств: проблеми теорії і практики : монографія / Т.Ф. Ларіна. – Харків : Видавництво ТОВ «Смуґаста типографія», 2016. – 363 с.

5. Чому територіальним громадам варто об'єднуватись // Експертиза реформ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.expertreform.com.ua/2017/06/12/chomu-terytorialnym-gromadam-varto-ob-yednuvatys/>

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЗАЙНЯТОСТІ НА СЕЛІ

МАРМУЛЬ А. О., Д. Е. Н., ПРОФЕСОР, ДВНЗ «ПЕРЕЯСЛАВ-ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ДПУ ІМЕНІ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ»

Ефективний вплив на механізми регулювання зайнятості забезпечується державою на мікрорівні – під час формування і реалізації аграрними підприємствами власної та державної політики у сфері зайнятості. Конструктивні особливості механізмів управління трудовими ресурсами аграрних підприємств, як і вплив держави на цей

процес, значною мірою визначаються: розробленням інструментів регулювання зайнятості населення, що відповідали б чинним міжнародним нормам соціального розвитку, соціальної політики й зайнятості. Вони зафіксовані в міжнародних та європейських документах, обґрунтовуються удосконаленням чинних і розробкою нових законодавчих й нормативних актів України з питань соціальної політики та політики зайнятості населення, соціальної відповідальності агробізнесу.

Необхідно зазначити, що в останні роки масштабне вивільнення працівників аграрних підприємств практично припинилося [1, с. 289]. Проте зайнятість на селі залишається на дуже низькому рівні. Як наслідок, серед сільського населення спостерігається значне скорочення працівників, безробіття, бідність, зневіра у майбутньому, поглиблюється соціальна нерівність. У пошуках роботи люди продовжують покидати село. Тому перед аграрними підприємствами стоїть важливе завдання розвитку й диверсифікації виробництва й збільшення зайнятості, а перед сільськими громадами, місцевою і державною владою, – розвиток нетрадиційних видів діяльності, туристичного бізнесу, фермерських та особистих господарств.

Це зумовлює необхідність розробки принципів та дієвих механізмів і важелів управління на рівні підприємств, інструментів державного регулювання зайнятості. При цьому їх ефективність пропонується визначати сприянням формуванню умов і ресурсів для досягнення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості [2, с. 278]. Зазначимо, що соціальне спрямування макро- і мікро-економічної політики є головним принципом, що зумовлює потребу активної участі держави в регулюванні зайнятості населення і ринку праці на селі, визначення основ соціальної відповідальності й державно-приватного партнерства з цією метою.

Ефективне управління трудовими ресурсами аграрних підприємств неможливо здійснювати без відповідних нормативно-правових механізмів та інструментів. Це, передовсім, стосується удосконалення соціального законодавства, розроблення нових і доповнення існуючих законодавчих й нормативних актів про працю, заробітну плату, соціальний захист, соціальне партнерство, соціальне страхування та ін. Це робиться з метою встановлення, перегляду соціальних гарантій, прямого забезпечення державної частини цих гарантій, визначення конкретної компетенції органів державного регулювання різних рівнів у реалізації політики зайнятості.

Інформаційне забезпечення управління трудовими ресурсами аграрних підприємств і регулювання зайнятості є, водночас, умовою і елементом механізму їх реалізації, оскільки воно дає змогу простежити структурні зрушення в зайнятості, динаміку трудових процесів, зміни кількісних і якісних показників рівня життя сільського населення [3, с. 115]. До системи інформаційного забезпечення мають входити дані державної статистики, обліково-фінансові звіти аграрних підприємств, матеріали соціологічних обстежень, що дають змогу оцінити результати використання організаційно-економічних механізмів управління трудовими ресурсами й інструментів регулювання та підтримки зайнятості на селі, за потреби коригувати її та робити обґрунтовані прогнози розвитку на перспективу. Основою розробки такої системи мають бути показники та індикатори, відсутність яких призводить до неконтрольованого ухвалення виробничих, економічних і соціальних рішень.

Загальні показники зайнятості сільського населення перебувають у взаємозв'язку і взаємозалежності з показниками інвестицій, процентних ставок, обсягів виробництва, доходів, податків, що виконують роль дійових важелів макроекономічного регулювання. Активно впливаючи на них, держава може змінювати рівень і структуру трудових ресурсів і зайнятості [4, с. 175]. Головним засобом їх управління й макроекономічного регулювання є інвестиційна діяльність, оскільки вона відіграє вирішальну роль у перехідних процесах, структурній перебудові аграрної економіки, реалізації соціальних програм.

Література.

1. Ігнатенко М.М. Стратегії та механізми управління розвитком соціальної відповідальності суб'єктів господарювання аграрної сфери економіки: монографія. Херсон: Айлант, 2015. 470 с.

2. Шпак Н.А. Розвиток людського потенціалу, як фактор економічного зростання. Вісник Чернігівського державного технологічного університету, серія «Економічні науки». № 2 (58). 2012. С. 275-280.

3. Мармуль Л.О., Романюк І.А. Ринок праці та зайнятість населення сільських територій: теорія і практика регулювання: монографія. Херсон: Айлант, 2015. – 266 с.

4. Перебийніс В.І., Житник Т.П. Управління використанням трудових ресурсів на підприємствах : монографія. Полтава : ПУСКУ, 2008. 332 с.